

80307-2

Deze wandeling werd samengesteld door Jaap Bouman. Om ons in de gelegenheid te stellen dit soort wandelroutes te blijven maken, vragen wij u een zelf te bepalen bedrag op onze rekening over te maken. Een opmerking in de overschrijving wordt ook gewaardeerd.
De bankrekening is: NL16 INGB 0701 7817 34 tnv J.Bouman.

Er staan nog meer stadswandelingen op <http://www.jaapbouman.nl/>

Hofroute

(ca. 1,75 km - ca.60 minuten)

De route begint bij eetcafé *In de Vergulde Lampet*, Statenplaats 12, bij het Statenplein, links van voormalig warenhuis V&D. Zie de kaart aan het einde. Er staat een grote kastanjeboom op het terras. Het café zal ook het eindpunt zijn.

U komt langs een aantal Dordtse hofjes (Regentenhof, Lenghenhof, Arend Maartenszhof, zelfs winkelcentrum Drievriendenhof en natuurlijk Het Hof. Bovendien ziet u de Kloostertuin, kunt u een bezoek brengen aan het Dordrechts Museum, loopt langs de Voorstraatshaven, komt langs Ary Scheffer en bekijkt een onsmakelijke muur.

DE FIETSERS zetten hun vervoermiddelen gratis in de stalling onder het voormalige V&D-pand (ingang in de Kolfstraat, hoek Statenplaats).

DE OPENBAARVERVOERDERS (trein) lopen het station uit via de hoofdingang en gaan dan almaal rechtuit over de Stationsweg, Johan de Wittstraat en met een flauwe bocht naar het Bagijnhof. Op het Bagijnhof, bij de heel brede voetgangersoversteekplaats, rechtsaf de Sisarijs- of Sarisgang in. Daarna derde straatje links. Aan het eind vindt u eetcafé *In de Vergulde Lampet*.

De AUTOMOBILISTEN hebben het moeilijk in Dordrecht. Weinig parkeerruimte en niets en niemand ontziende parkeerwachten. Het veiligste is de auto in een P-garage te stallen. De twee dichtstbijzijnde zijn die in de Korte Breestraat (ook P-Visstraat genoemd) en bij het Drievriendenhof. Vanaf uw parkeerplaats zoekt u het Statenplein. Iedere Dordtenaar kent het Statenplein.

Adressen van parkeergarages voor het instellen van de autonavigatie.

P-Veemarkt Dordrecht Van Godewijkstraat 11
P-Achterom Dordrecht Achterom 56
P-Spuihaven Dordrecht Spuiboulevard 304

P-Drievriendenhof (vaak heel druk) Dordrecht Korte Kolfstraat 235
P-Visstraat (vaak heel druk) Dordrecht Korte Breeplaats

Iets buiten het centrum zijn nog Parkeerterrein Weeskinderendijk (Weeskinderendijk 21) en Parkeerterrein Energiehuis (postcode 3311RR). De laatste is handig voor bezoekers van Villa Augustus.

START HOFROUTE

Vanuit de Vergulde Lampet de Blindelieden-gasthuissteeg in.

Blindeliedengasthuissteeg 12

De zijgevel van het café is eigenlijk de voorzijde. Het is een Dordtse Gevel waarvan we er later nog veel zullen tegenkomen. Kenmerkend voor een Dordtse Gevel zijn klaverbladen met lelies in halfronde, overkragende bogen boven de ramen en kopjes als raagstenen. (zie rechts)

Sommige toeristen zien in de steen die in de Vergulde Lampet in de cordonband zit een treffende gelijkenis met prinses Beatrix. Het pand is echter heel wat ouder dan de voormalige vorstin. De Blindeliedengasthuissteeg heeft met 25 letters de een na langste, aan elkaar geschreven straatnaam in Nederland. Alleen de Haaldersbroekerdwarsstraat in Zaandam telt een letter meer. Dat soort namen zijn een plaag voor computers. Zoals de naam al zegt, stond hier in de buurt eens het ziekenhuis voor blinden. Dat gebouw is verdwenen. De kapel die bij het gasthuis hoorde, staat er nog steeds, aan de rechterkant. Nu is het de Trinitatis Kapel, een Lutherse kerk. De oudste delen van de kerk dateren van 1304. Het orgel uit 1799, met delen uit 1733, is het oudste van Dordt. De windwijzer heeft de vorm van een zwaan, het teken van de Luthersen. Een bezoek aan het kerkje is de moeite waard, maar u kunt wellicht beter wachten tot het einde van de route. Er staat u nog een lange en vermoeiende dag te wachten!

Aan het einde van de Blindeliedengasthuissteeg linksaf de Vriesestraat in.

De Vriesestraat was altijd het winkelstiefkindje van Dordt. Er woonden veel ambachtslieden die in het voorhuis hun gemaakte spulletjes verkochten. Er waren handwerkslieden als spelden- en hoedenmakers, drapeniers, kuipers, draaiers en koordwerkers. Ging het een van deze mensen zakelijk voor de wind, dan werd al snel een nieuwe zaak geopend op de veel chiquere Voorstraat. Die eenvoudiger nering in de Vriesestraat had ook zijn weerslag op de panden die in de straat gebouwd werden. Er staan op een enkele uitzondering na geen architectonische hoogstandjes.

De brede straat oversteken (de Sarisgang) en de Vriesestraat vervolgen.

De straat die u net bent overgestoken heeft de

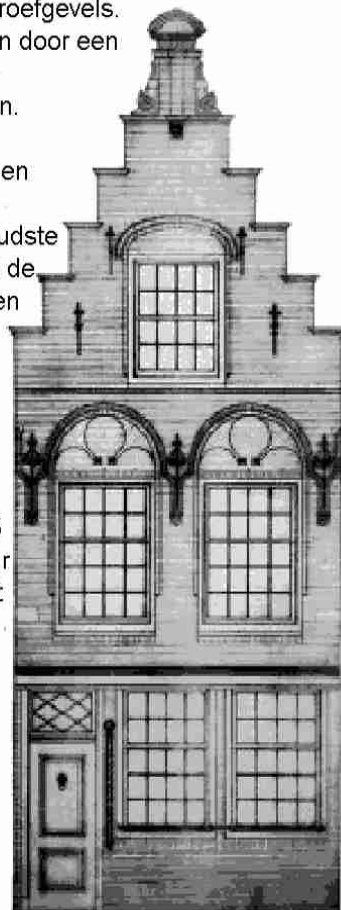
Dordtse Gevels

Kenmerken:

- trapgevel
- overkragende, halfronde bogen
- klaverbladen met lelies in de bogen
- kopjes als draagstenen

In Dordrecht staan veel zogenaamde Dordtse gevels. Het waren meestal gildeproefgevels. Een leerling metselaar kon door een dergelijke gevel te maken meester-metselaar worden.

Ze waren aan strenge stijlkenmerken gebonden en daardoor is het bouwjaar moeilijk te schatten. De oudste gevels zijn vanaf 1550, en de meeste zijn tussen 1650 en 1795 gebouwd. In die bijna 150 jaar werd het type bijna niet gewijzigd. Na 1700 werden de kopjes hoe langer hoe lomper en ongedetailleerder. In 1725 vond het gemeentebestuur dat de Dordtse gevels niet meer pasten in de voorname straten van de stad en verordende dat metselaarsproeven alleen nog mochten worden gebouwd in de achterstraten. Hierdoor zijn deze traditionele gevels ook te vinden in kleine straatjes

en aan de randen van de binnenstad. De bouw van de oorspronkelijke Dordtse gevels verdween in 1795, toen de gilden werden opgeheven.

Rond 1900 kwam de stijl kortstondig terug als historiserende neostijl, waarin een aantal gebouwen werd opgetrokken zoals de Statenschool in de Hofstraat

Niet alleen Dordrecht heeft Dordtse gevels. Ook in andere steden werden ze gebouwd onder invloed van Dordtse bouwmeesters. Delft bijvoorbeeld heeft er meer dan 10, maar ze staan onder andere ook in Woudrichem, Haarlem en zelfs in Leeuwarden. Omstreeks 1900 telde Dordt nog ruim 150 Dordtse gevels.

Nu zijn er nauwelijks 60 over, waarvan slechts een enkele nog origineel is.

merkwaardige naam Sisarijs- of Sarisgang. Tot de sanering van de Dordtse binnenstad in de jaren zestig was dit een smalle steeg. Achter de naam gaat een merkwaardig Dordts gebruik schuil: het verbasteren van straatnamen. Het straatje werd al eeuwen genoemd naar een 14de-eeuwse burgemeester Cisarijs Clauwaert. Sommige Dordtenaren spraken van Sisarijsgang, anderen weer van Sarisgang, Saartiesgang, Sara's Gang, enzovoorts. De Fransen bezetters die omstreeks 1800 in Dordrecht wat duidelijkheid in de straatnamen wilden brengen, kwamen er bij deze straat niet uit. Was het nu Sisarijsgang of was het Sarisgang. Om de waarheid in het midden te houden, kozen zij voor 'Sisarijs- of Sarisgang'. Vriesestraat 71 en 73 zijn Dordtse Gevels.

Het hof bij Vriesestraat 102 in, het Van Slingelandthof.

Vriesestraat 102

Het Van Slingelandthof stamt uit een tijd dat de overheid nog niet voor de armen zorgde. De kerken deden dat, en ook de gegoede burgers lieten zich niet onbetuigd. Bij die liefdadigheid mag (met de ogen van nu) wel een vraagteken worden gezet. Het was dezelfde gegoede burgerij die de gewone man zo weinig betaalde dat deze net niet van honger omkwam. Het Van Slingelandthof is het oudste hof van Dordrecht. Het is gesticht in 1542, al meldt de steen boven de ingang dat die heuglijke gebeurtenis plaats heeft gevonden in een ander jaar. Waarschijnlijk stonden er al wat huisjes toen het hof dankzij de erfenis van Pieter Hendrikx van Slingelandt in 1542 gebouwd of misschien wel verbouwd kon worden. IJdelheid was onze voorvaders ook niet vreemd. Een hof was tot daaraan toe, maar iedereen moest toch weten wie de gulle gever was. Pieters naam en die van zijn vrouw staan keurig in de steen boven de ingang gebeiteld, evenals die van zijn kinderen Jan en Beatrix die het hof vijftig jaar later lieten vergroten. Ook zijn er in het hof gedenksteden van mensen die het hof verbeterden of groter maakten. De bewoners van het hof moesten aan een aantal voorwaarden voldoen. Ze moesten vrouw zijn, oud (boven de 60), armlastig en bovenal hervormd. Na de Tweede Wereldoorlog werd een aantal huisjes samengevoegd. Maar toen was het eigenlijk al gebeurd met het Van Slingelandthof. De belangstelling liep steeds verder terug omdat de bejaardentehuizen in opkomst waren. Bovendien was het hof niet met zijn tijd meegegaan. Zelfs in

1970 hadden de bewoonsters nog geen toilet in huis. Er was alleen een gezamenlijke wc, die door de bejaarden alleen via de binnentuin bereikt kon worden. Het 'om niet' bewonen was al omstreeks 1930 afgeschaft. Het hof is tegenwoordig eigendom van een woningstichting. Na een restauratie kregen de huisjes weer een sociale functie, als onderdeel van het Leger des Heils.

Na een bezoekje aan het hof de Vriesestraat vervolgen.

Konditorei Van der Sterre Vriesestraat 97

In 1968 werd de Vriesestraat de eerste autovrije winkelstaat in Dordrecht. Een gedenksteen zit in het plaveisel ingemetseld, tegenover nummer 109.

Rechts de Lenghenstraat in. Aan het eind van dit straatje linksaf, de straat met de naam Bagijnhof in. Daarna links de poort in.

Lenghenhof - Regentenhof

Het hofje werd genoemd naar de koopman en reder Gijsbert de Lengh die het in 1755 stichtte. De Lengh heeft het hof nooit in gebruik gezien, hij overleed voor het klaar was. Oorspronkelijk waren er 26 woningen, maar door diverse uitbreidingen, de laatste in 1913, beslaat het complex nu een viertal hofjes. De regentenkamer is nog geheel in tact. Door de vele verbouwingen is het hof een waar doolhof geworden. U ziet maar hoe u er uit komt. Als u maar niet weer door de hoofdboort naar buiten gaat. Als alles goed gaat, komt u weer in de Vriesestraat.

Vriesestraat 130

Links voor u in de Vriesestraat een bijzondere winkel, de distilleerderij van Rutte. Wie eindelijk eens een goede jenever wil kopen, moet zeker naar binnen gaan. Maar ook de andere drankjes van deze oude distilleerderij zijn de moeite waard. De winkel zelf ook. De voorgevel is fraaie Jugendstil. Let ook eens op de drempel. Die is zo uitgesleten dat de postbode de opening soms als brievenbus gebruikt.

In Dordrecht bestaat de merkwaardige situatie dat projectontwikkelaar een straat definitief kan laten afsluiten. U zult nu dus rond moeten lopen. U vervolgt de Vriesestraat (dus met het gezicht naar de winkel van Rutte naar rechts). Aan het einde linksaf de Vest op. Daarna na 100

meter de tweede straat links, de Korte Kolfstraat in.

Aan uw linkerhand de zijgevel van winkelcentrum Drievriendenhof. De naam stamt af van een 19de-eeuws, niet liefdadig hofje. Het verdween zo'n veertig jaar geleden tijden de stadssanering. De zijgevel van het winkelcomplex aan de zijde van de Kolfstraat (ontworpen door toenmalig rijksbouwmeester Kees Reinbouts) is door Dordtenaren ooit uitgeroepen tot het lelijkste gebouw van Dordrecht. Reinbouts gaf met zijn ontwerp duidelijk aan niets van een historische binnenstad te snappen. Ook op de rest van de architectonische lintworm is in Dordt nog steeds veel kritiek.

Eerste rechts, de Museumstraat in. In de Museumstraat gaat u na 50 meter rechts het hof in, het Arend Maartenszhof (Museumstraat 56).

Maar voor we het hof binnenlopen zijn de spreuken op de timpaan van de poort het lezen waard: naeckt kom ick met daarboven een naakt engeltje en naeckt scheyde ick met daarboven een engel met een doodshoofd als symbool voor de dood. Daartussen *Vita Vapor 1625* (het leven is een damp). Daaronder: *dat de oude vrouwen haer draeghen gelijk het den heyligen betaemt Tit. 2:3*. Mooie spreuken voor als we vanavond weer met een hapje en een drankje voor de televisie zitten. Het hof werd gesticht in 1625 door de speculant Arend Maartensz. De man was een echte woekeraar en maakte zulke schandalige winsten dat hij zelfs van het Heilig Avondmaal werd uitgesloten. Om weer in de gratie te komen en om een plekje in de hemel veilig te stellen, stichtte Maartensz het hof voor behoeftige vrouwen en weduwen van soldaten. De regentenkamer, vanuit de poort het eerste huisje rechts, is nog in originele staat. Vaak is de kamer te bezoeken. De beheerder kan veel vertellen over het hof. Als de kamer onverhoopt dicht is, dan is er nog een mogelijkheid wat te zien. Er zit buiten een knop waarmee het licht in de kamer aan kan worden gedaan. De inrichting dateert van omstreeks 1700. De plafondschildering is van de Dordtenaar Arnold Houbraken (1660-1719). De figuur tussen de wolken is een nog jonge oorlogsgod Mars die zich verweert tegen de zeis (= de Dood) van een oude man met zandloper op het hoofd (= de Tijd). Op het schilderij boven de schoorsteenmantel schenkt een vrouw (de Barmhartigheid) aan drie bejaarde

vrouwen een ketting. De portretten langs de wand zijn van de stichter en latere regenten. Wanneer de regenten bijeen kwamen om kwesties over het hofje te bespreken, mochten de bewoonsters als toehoorders aanwezig zijn; op voorwaarde dat ze achter het hekje bleven. Inspraak en medezeggenschap bestaan nog niet zo heel lang. De oudste boom, een plataan, is zo'n 200 jaar oud. De vier andere rond de put zijn 50 jaar jonger.

Vanuit het hof rechtsaf, de Museumstraat vervolgen.

Museumstraat 48-50

Twee Dordtse Gevels uit ca. 1680 en ca. 1750.

Ondanks dat er driekwart eeuw tussen de bouwjaren zit, is de stijl precies gelijk. Dat is een van de kenmerken van een Dordtse Gevel. Meer dan 200 jaar veranderde er hoegenaamd niets. De huizen staan niet op instorten. Ze zijn 'op vlucht' gebouwd en hellen doelbewust voorover. Vooral in de zeventiende en de achttiende eeuw was dit een zeer gebruikelijke bouwwijze. Waarom? Daarover zijn de deskundigen het niet eens. Misschien om inwatering te voorkomen. Vooral voegen zijn gevoelig voor water.

Soms ook wordt gemeend dat het hijsen van goederen door de schuinstand makkelijker is. Een ander praktisch voordeel is de bescherming tegen het doorslaan van regen. De dunne baksteenmuren zonder spouw zijn nu eenmaal niet waterdicht. Waterlijsten, oliën van het metselwerk, maar ook de vlucht van de gevel beperken de kans dat het regenwater binnendringt. Ook wordt gedacht aan esthetisch effect. Het vooroverstaan van de gevel maakt hem optisch indrukwekkender.

Aan de overkant een nieuwbouwpand dat u het best kunt negeren. Het roept de vraag op waarom er een welstandscommissie bestaat. Overigens laat het bouwkundige gedrocht wel zien dat Dordrecht, ondanks de 1000 monumenten, een levende stad is en geen museum. Maar zo kun je alles goedpraten.

Het kerkje links op nummer 65 werd in 1885 ontworpen door Arie Schmidt (de opa van Annie M.G. Schmidt) die bouwkundig opzichter en architect in Dordrecht was.

Museumstraat 40

Een eindje verder (aan de rechterzijde) begint de tuin van het Dordrechts Museum, gevestigd in een voormalig krankzinnigengesticht dat weer werd gebouwd op de plaats van het in 1848 gesloopte

Agnietenklooster. De nieuwbouw werd (gedeeltelijk) ontworpen door stadsarchitect G.N. Itz (1799-1869). In 2010 werd een 25 miljoen euro kostende renovatie afgerond. In het museum hangen veel schilderijen van 17de-eeuwse meesters. Ook de Haagse School en moderne kunst zijn ruim vertegenwoordigd. Bovendien heeft het museum een uitgebreide collectie van de mierzoete romanticus Ary Scheffer die in 1795 in Dordt werd geboren.

*Openingstijden Dordrechts Museum
di t/m zo 11.00-17.00u*

Hier moet u omkeren en teruglopen. Daarna rechtsaf de Nieuwstraat in.

Nieuwstraat 121

Staat deze gevel ook 'op vlucht'? Nee, op vlucht is voorover, deze gevel is achterover gezakt.

Nieuwstraat 60-62

Eens een Hoogere Burger School (de gedenksteen zit nog in de voorgevel, rechts naast de voordeur) nu een fraaie bioscoop. Nieuwstraat 85-87 Let vooral eens op dit hoekhuis, de witgeschilderde Dordtse Gevel op nummer 85-97. Het is een typisch voorbeeld van hoe middenstanders in de loop der eeuwen de ondergevels van hun huizen aanpasten en vaak verminkten. Wie goed kijkt kan zien dat deze ondergevel eigenlijk 1 1/3 gevel beslaat.

Nieuwstraat 54

Deze gevelsteen, Samson die een vallende pilaar opvangt, zat oorspronkelijk in het huis van Aelbert Cuyp, Dordts beroemdste schilder. Het stond bij de Nieuwbrug.

Het poortje een eindje verder geeft toegang tot de Kloostertuin. U kunt even gaan kijken, maar u moet daarna wel de Nieuwstraat vervolgen.

De Kloostertuin, net als het Arend Maartenszhof een oase van rust in de stad, is een moderne uitvoering van de vroegere monnikentuin van het Augustijnenklooster.

Nieuwstraat vervolgen

Op nummer 44 zit een gevelsteen met het opschrift Pictura. Hier was het gelijknamige schildersgenootschap gevestigd, dat later verhuisde naar een pand aan de Voorstraat.

Aan de rechterkant van de Nieuwstraat staan enkele pandjes waarvan een aantal 40 jaar geleden nog her en der verspreid in de stad stond. Na een grootscheepse sanering, waarbij onder andere het

Statenplein ontstond, werden de gevels geheel opgepakt en naar hier verplaatst. Ook veel gevelsteentjes kwamen van elders.

**In de Klandermuelen
Statenplein 86**

Rechtsaf de Hofstraat in.

Het grote gebouw links op de hoek is de Berckevoort. Het reusachtige huis dateert van voor 1550 en werd bewoond door de wijnkopersfamilie Berck. De Berckevoort werd door het 16de eeuwse stadsbestuur gebruikt als onderkomen voor belangrijke personen. Willem van Oranje sliep er, evenals zijn doodsvijand de Hertog van Alva. Het pand is, na een verbitterde strijd tussen de gemeente en de Bond Heemschut gerestaureerd op de manier zoals de bond wilde.

Poortje Oude Vrouwenhuis

Met het poortje van het Oude Vrouwenhuis is nogal gesold. Oorspronkelijk was het de ingang van een tehuis voor oude vrouwen aan het Bagijnhof. In 1800 werden die gebouwen ingericht voor het garnizoen van de stad. Het beeldhouwwerkje in het medaillon (een oud vrouwtje steunend op een stok) paste niet meer en werd verwijderd. De poort zelf bleef staan. Tot 1905, toen het gebouw werd gesloopt om plaats te maken voor een postkantoor. Het poortje werd gerestaureerd (het vrouwtje kwam terug) en werd verplaatst naar een blinde muur in de Hofstraat. Voor de restauratie van het Hof en de Statenzaal (klaar in 1972) moest het poortje weer verdwijnen. Het werd opgeslagen. Na een grondige restauratie werd het in 2000 hier in de Hofstraat geplaatst. De tekst is van Jacob Cats ('Vadertje Cats') die eens pensionaris van Dordrecht was.

Hofstraat 5

Het grote gebouw in het midden van de straat is de Statenschool. Het is gebouwd in de stijl van de Dordtse Gevels. Het pand dateert echter van 1913 en er kan dan ook van een neo-Dordtse Gevel worden gesproken.

Ongeveer op de plaats van de huizen Hofstraat 2 t/m 12 stond dertig jaar geleden eenzelfde soort school. Dat pand werd gesloopt en er werden huizen neergezet die bij de stadssanering dreigden te verdwijnen. Ze werden hier steen voor steen weer opgebouwd. De Hofstraat is nu een Anton-Piekachtig staatje geworden met weinig historische

waarde maar wel geliefd bij Nederlandse filmmakers. Er werd heel wat speelfilms opgenomen.

De Hofstraat, nog mét school (rechts), maar zonder de nieuwe huizen. Vergelijk het halsgeveltje op de foto met de huidige situatie.

U komt vanzelf in Het Hof.

Een bezoek aan de Statenzaal in Het Hof is haast verplichte kost voor iedere Nederlander. Hier begon Nederland in 1572 met de Eerste Vrije Statenvergadering. Op 27 april 2015 opende koning Willem-Alexander dit Hof van Nederland waar fraaie (multi-media) presentaties over watersnoden (1421 en 1953) en de Dordtse Synode van 1618 zijn te bekijken. Zonder al te chauvinistisch te zijn: de film over 1572, met bekende Nederlandse acteurs, is het bekijken zeer waard.

*Openingstijden Hof van Nederland
di t/m zo 11.00-17.00u*

U neemt het poortje links, bij de dichtgemetselde ramen. Aan het einde van de steeg gaat u linksaf, de Voorstraat op.

Ja, de Voorstraat OP. De Voorstraat is de waterkerende dijk van Dordrecht. Een Dordtenaar herken je aan de manier waarop hij over de Voorstraat spreekt: iemand loopt niet IN de Voorstraat maar OP de Voorstraat. De Voorstraat is als dijk veel te laag. Daarom hebben alle huizen aan de kant van de Voorstraatshaven voor de deuren een constructie om vloedplanken neer te zetten.

Voorstraat 216

Over de Augustijnenkerk aan uw linkerhand kunt u alles te weten komen in de kerk zelf, of op het infobordje buiten.

*Openingstijden Augustijnenkerk april t/m oktober +
kerstmarkt van 11:00 – 16:00u Voorstraat 251-253*

Dit vreemdsoortige Jugendstilpand draagt het

opschrift Sine Labori Nihil dat heel vrij vertaald 'arbeid adelt' betekent. Boven de deur een soort wapenschild met mooie vrouwenkop, geflankeerd door dolfijnen die daar meer voor de versiering zitten dan dat ze iets te maken hebben met de zee of de nering van de opdrachtgever, een fabrikant van vaandels.

Voorstraat 259

Let eens op de bijzondere gevel op de hoek van de Voorstraat en de Wijnbrug, met beeldhouwwerk van meesterbeeldhouwer Gilles Huppe.

Rechtsaf, richting Wijnbrug.

Hier is het vertrekpunt van de fluisterboot en vaak ook van de zalmschouw DDCornelis (het rondvaartbootje van schrijver dezes) die tochtjes maken door de Dordtse havens en over de rivieren.

U gaat NIET de brug over, maar vlak voor de brug de trap af. Daarna ONDER de brug doorgaan.

De Voorstraatshaven is een overblijfsel van het riviertje de Thure, waaraan Dordrecht al voor het jaar 1150 gesticht is. De haven werd tot ver in de 15de eeuw druk gebruikt als scheepvaartroute. De schepen losten hun lading rechtstreeks in de huizen of op open plekken tussen de huizen; 'steigers' zoals Dordtenaren zeggen. U staat nu op de Grote Appelsteiger, waar, hoe kan het ook anders, appels werden gelost. Zo kent Dordt ook nog een Turfsteiger en een Houtsteiger. Voor alle duidelijkheid: op de Distelsteiger kwamen geen distels aan wal. Daar stond brouwerij de Distel. De onderdoorgang bij de Wijnbrug werd in een niet zo heel ver verleden ook gebruikt bij zeer hoge nood. Dat was zo bekend dat er zelfs een Dordts spreekwoord was. Tegen ruziezoekers werd wel gezegd: *Zoek je stront? Dan mot je onder de Wèènbrug weze.*

De Nieuwbrug omstreeks 1910. In het midden is het mastgat te zien. Er konden een paar planken worden weggehaald waardoor schepen met staande mast de brug toch konden passeren

Hier vandaan kunt u goed zien dat het Scheffersplein in de verte een brug is. Het standbeeld stelt Ary Scheffer voor, een Dordts schilder. Het gebouw aan de rechterkant van de brug heeft een glazen dak omdat het eens een museum was. U heeft vanaf hier ook een mooi uitzicht op de Nieuwbrug, met mastgat, en het begin van de Voorstraatshaven.

Doorlopen. Het kan echt!

De naam van het huis waar u onderdoor gaat, de Donkere Steiger, zal voor iedereen duidelijk zijn. Het smalle geveltje dateert van 1618. De balklaag is nog origineel middeleeuws. Let er eens op dat op veel manieren de goederen het huis ingedragen konden worden. Er zijn halverwege deuren en luiken, óók in de lichtschacht.

Wanneer u bent doorgelopen (en gebukt heeft!) komt u weer op de Voorstraat. Daar gaat u rechtsaf.

Voorstraat 232

In het trottoir voor het pand een stolperstein (struikelsteen). Deze koperen steentjes, 10 bij 10 cm groot, worden aangebracht in het trottoir bij de woningen van weggevoerde, en in concentratiekampen vermoorde joden. De stolpersteinen zijn een initiatief van de Duitse

kunstenaar Gunter Demnig en vormen een eerbetoon aan omgebrachte stadgenoten, een herdenkingssteen, bedoeld om de herinnering aan hen, en hun lot, levend te houden. Dordrecht heeft nu meer dan vijftig steentjes. Er moeten er ieder jaar bijkomen.

Doorlopen naar het plein.

Het Scheffersplein is een brug over de Voorstraatshaven. Er kan onderdoor worden gevaren, zelfs onder de huizen op het plein. Het standbeeld voor de schilder Ary Scheffer (Dordrecht 1795 - Argenteuille 1858) werd gemaakt door een leerling van hem, Joseph Mezzara. Het werd in 1862 onthuld. Ary Scheffer aanbad zijn moeder op een welhaast ziekelijke manier. Mezzara heeft dat voor de goede beschouwer aardig weergegeven. Onder het palet van het beeld zit een buste in wording van moeder Scheffer. Ernaast ligt beeldhouwersgereedschap.

Scheffer kon ook driedimensionaal goed uit de voeten. Een andere leerling van Scheffer, Frederic Auguste Bartholdi, ontwierp het Vrijheidsbeeld in New York. Bartholdi gebruikte een schets van Scheffer als uitgangspunt voor dat Vrijheidsbeeld. Ook voor de kop van het beeld nam hij een

schilderij van Scheffer als voorbeeld.

Voorstraat vervolgen. Direct na Vroom en Dreesmann, de boekhandel en het café linksaf, de Tolbrugstraat Landzijde in.

De Tolbrugstraat LZ heeft een onsmakelijke muur, de kauwgommuur. Duizenden stukjes kauwgom zijn door passanten tegen de muur geplakt. Soms wordt de muur schoongemaakt, maar binnen de kortste keren is de muur weer volgeplakt.

Aan het einde van de Tolbrugstraat LZ vindt u café In de Vergulde Lampet. Het eindpunt.

Hofroute

